

УДК 355.233.22

*Ю.М. Антошків, канд. наук з фіз. вих. і спорту
(Львівський державний університет безпеки життєдіяльності)*

ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» У ЛЬВІВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАСАДАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

У статті розглянуто процес викладання навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності, проаналізовано керівні документи у сфері фізичного виховання у Державній службі з надзвичайних ситуацій України, проаналізовано кредитно-модульну систему оцінювання фізичної підготовленості на, засвоєння умінь та навичок курсантів та студентів упродовж усього терміну навчання, запропоновано шляхи вдосконалення модульно-рейтингової системи.

Ключові слова: фізичне виховання, навчальна дисципліна, модульний контроль, поточний контроль, контрольний норматив.

Постановка проблеми. Україна як суверенна держава проводить внутрішню й зовнішню політику, що спрямована на входження в європейський економічний, політичний, правовий і духовний простір, повернення до європейської цивілізації, часткою якої з часів Київської Русі раніше була наша країна. Європейська інтеграція стала для України не лише пріоритетом зовнішньої політики, але й рушійною силою внутрішніх перетворень і реформ, частиною національної ідеї. На сьогодні переважна більшість політичних сил і пересічних громадян не бачать альтернативи демократії та ринковій економіці, наближенню до європейських стандартів, впровадженню їх у всі сфери життя. Не винятком є й сфера вищої освіти, яка відповідно до Болонської декларації 1999 р. розвивається в напрямку створення загальноєвропейського простору вищої освіти.

Основні засади, які впроваджуються в систему освіти в рамках Болонського процесу, визначаються такими позиціями: створення єдиної системи отримання вищої освіти; підвищення якості вищої освіти; введення єдиної системи залікових кредитів навчальної роботи; розширення мобільності; забезпечення працевлаштуванням випускників.

В указах Президента України, постановах Кабінету Міністрів України, постановах Верховної Ради України та наказах Міністра освіти і науки України регламентується приведення системи викладання всіх навчальних дисциплін до вимог кредитно-модульної системи навчання. Зазначені зміни не оминули ВНЗ Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНСУ) і Львівський державний університет безпеки життєдіяльності (ЛДУБЖД) зокрема [4].

Важливою складовою частиною навчання і виховання курсантів є фізичне виховання з його багатим арсеналом вправ, форм і методів, яке сприяє ефективному впливу на якість професійного навчання на всіх його етапах [1, 2, 3].

На даний час у ДСНСУ не має однозначного тлумачення щодо організації та впровадження кредитно-модульної системи навчання курсантів та студентів з дисципліни «Фізичне виховання». Це призводить до того, що у кожному ВНЗ ДСНСУ розробляється особисті програми вивчення дисципліни не взаємопов'язані між собою, що є порушенням позицій Болонської системи освіти.

Мета статті – проаналізувати модульно-рейтингову систему оцінювання навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у ЛДУБЖД, удосконалити модульно-рейтингову систему оцінювання з врахуванням особливостей навчання курсантів та студентів; усіх тем, вправ фізичного виховання впродовж усього терміну навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фізичне виховання в Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності є складовою частиною фахової підготовки, важливою й невіддільною частиною навчання й виховання курсантів та студентів і займає одне з головних місць у підготовці майбутніх рятувальників [2, 5].

Як профільна дисципліна у ВНЗ ДСНСУ навчальна дисципліна “Фізичне виховання” повинна забезпечувати підготовку спеціалістів із високим рівнем різносторонньої фізичної підготовленості, здатних ефективно вирішувати оперативно-рятувальні завдання, стійко переносити значні нервово-психічні та фізичні навантаження без зниження професійної працездатності [6].

Фізичне виховання спрямоване на зміцнення здоров'я, формування та навчання професійних рухових навичок, вмінь, виховання психофізичних якостей особистості.

Загальними завданнями фізичного підготовки є:

- розвиток і постійне вдосконалення витривалості, сили, швидкості та спритності;
- оволодіння навичками в подоланні перешкод, пересуванні по пересіченій місцевості, професійно-прикладних видів спорту;
- поліпшення фізичного розвитку, зміцнення здоров'я й підвищення стійкості організму до дії несприятливих факторів під час виконання професійно-службових завдань.

Курсанти та студенти зобов'язані: підвищувати свою фізичну підготовленість, здати контрольні нормативи, заліки, іспити в установлений термін, згідно з керівними документами.

Фізичне виховання особового складу організовується та проводиться з урахуванням особливостей професійно-службового застосування та має спеціальну спрямованість. Воно включає в себе загальну фізичну підготовку (гімнастика, легка атлетика, загальна-фізична підготовка, атлетична гімнастика, спортивні ігри, лижна й інші види підготовки) та спеціальну фізичну підготовку (виконання спеціальних вправ залежно від виконання майбутніх професійно-службових завдань).

Відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо - професійної програми мета навчальної дисципліни полягає в забезпеченні фізичної готовності курсантів та студентів до майбутньої фахової діяльності, до перенесення фізичних навантажень, нервово-психічних напружень у екстремальних ситуаціях, а також у сприянні вирішенню завдань навчання й виховання.

Виклад курсу та контроль досягнутих успіхів курсантів та студентів здійснюється із застосуванням кредитно-модульної системи, програма ділиться на сім модулів, які вивчаються протягом семи семестрів. Оцінка рівня фізичної підготовленості курсантів та студентів визначається як за національною п'ятибальною шкалою, так і за кредитно-модульною системою (КМС).

Курсанти та студенти зобов'язані: підвищувати свою фізичну підготовленість, здати контрольні нормативи, заліки, іспити в установлений термін, згідно керівних документів.

Дисципліна нараховує п'ять розділів, за якими проводяться практичні заняття: гімнастика, легка атлетика, спортивні ігри, атлетична гімнастика та загально-фізична підготовка.

Виклад основного матеріалу. За КМС бали визначаються сумою модульних і поточних контролів, виконанням індивідуальних завдань і здійснюється за 100-бальною шкалою.

Модульна оцінка (М) — це сума балів, отриманих курсантом у результаті виконання контрольного завдання (КЗ) під час модульного контролю, а також на поточних контролях (ПК) на практичних, семінарських, лабораторних заняттях тощо та за виконання індивідуальних завдань, передбачених навчальною програмою: $M = PK + KZ$.

Кількість балів, якою оцінюється кожний модуль з навчальної дисципліни (модульна оцінка) визначається рішенням кафедри.

На поточний контроль відводиться не більше 30% балів від модульної оцінки. Модульна атестація охоплює вміння виконувати практичні нормативи.

Відповідно до вищенаведених положень ми розбили вивчення навчальної дисципліни на модулі посеместрово, згідно із темами тем фізичного виховання (ФВ) (рис. 1).

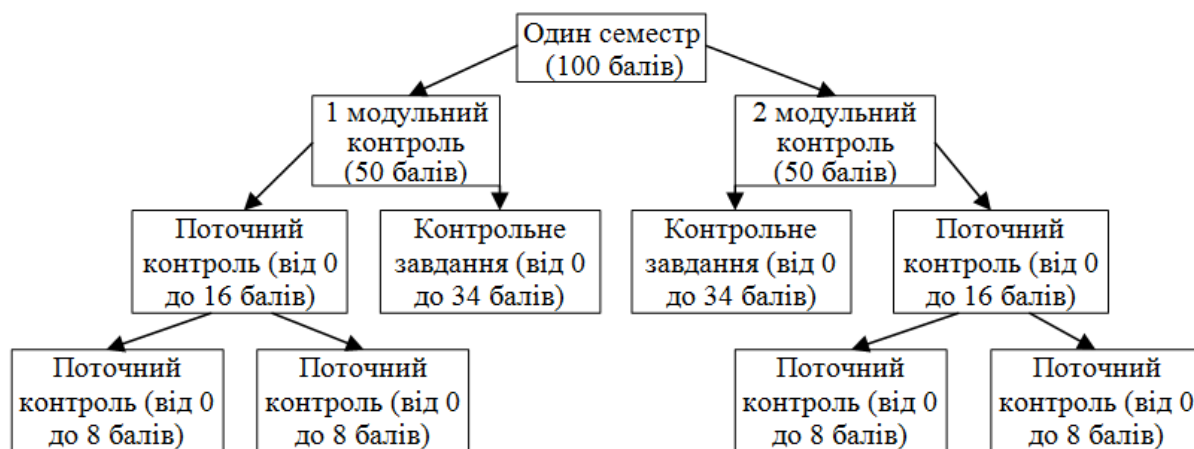

Рис. 1. Структурна схема вивчення навчальної дисципліни «Фізичне виховання» за кредитно-модульною системою

У кожному із семестрів курсант та студент максимально може отримати 100 балів, які діляться на два модулі по 50 балів. Кожен 50-ти бальний модуль ділиться на контрольне завдання (34 бали) та два поточних контролю (8 балів).

У першому семестрі контроль успішності засвоєння курсантами та студентами матеріалу окремого модуля здійснюється через виконання вправ із контрольних нормативів, які вивчалися (таб. 1.).

Таблиця 1.

Система оцінювання курсантів та студентів ЛДУ БЖД із дисципліни «Фізичне виховання» у першому семестрі

Поточне тестування та модульний контроль						Сума
КЗ 1 Т1	ПК 1 Т4	ПК 2 Т5	КЗ 2 Т6	ПК 3 Т10	ПК 4 Т12	100
34	8	8	34	8	8	

КЗ 1 (Тема 1) – Техніка бігу на короткі дистанції;

ПК 1 (Тема 4) – Техніка човникового бігу;

ПК 2 (Тема 5) – Техніка змішаного пересування та стрибку в довжину з місця;

КЗ 2 (Тема 6) – Техніка підтягування (перекладина) та віджимання, опорний стрибок через козла;

ПК 3 (Тема 10) – Техніка виконання поштовху гирі;

ПК 4 (Тема 12) – Розвиток силових якостей та гнучкості.

У другому семестрі контроль успішності засвоєння курсантами та студентами матеріалу окремого модуля здійснюється через виконання вправ із контрольних нормативів, які вивчалися (таб.2.).

Таблиця 2.

Система оцінювання курсантів та студентів ЛДУ БЖД із дисципліни «Фізичне виховання» у першому семестрі

Поточне тестування та модульний контроль						Сума
МК1 Т17	ПК1 Т14	ПК2 Т15	МК2 Т23	ПК3 Т18	ПК4 Т19	100
34	8	8	34	8	8	

- КЗ 1 (Тема 17) – Оцінка рівня фізичної підготовленості;*
ПК 1 (Тема 14) – Техніка гри в волейбол;
ПК 2 (Тема 15) – Техніка гри у баскетбол;
КЗ 2 (Тема 23) – Техніка бігу на довгі дистанції;
ПК 3 (Тема 18) – Оцінка рівня фізичної підготовленості;
ПК 4 (Тема 21) – Розвиток основних фізичних якостей;

Академічні успіхи курсантів і студентів при КМС визначаються за допомогою національної системи оцінювання, за системою оцінювання, що використовується в Університеті (100 бальна шкала оцінювання) та реєструються з обов'язковим переведенням оцінок до шкали ECTS (табл. 3).

Таблиця 3.

Таблиця нарахування балів за ECTS з фізичного виховання

За шкалою Університету (100 бальна шкала)	За національною шкалою (чотирьох бальна шкала)	За шкалою ECTS
91-100	5 (відмінно)	A
71-90	4 (добре)	BC
51-70	3 (задовільно)	DE
35-50	2 (незадовільно з можливістю повторного складання)	FX
0-34	2 (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)	F

Навчальна дисципліна “Фізичне виховання” вивчається в декількох семестрах, за результатами семестрових контролів визначається відповідний бал, який заноситься в додаток до диплому.

Висновки: Вивчення навчальної дисципліни «Фізичне виховання» за запропонованою кредитно-модульною системою дозволяє в повному обсязі оволодіти навчальним матеріалом, набути теоретичних знань, практичних навичок, розвивати основні фізичні якості, вивчати та вдосконалювати техніку виконання вправ, зазначених у настанові з фізичної підготовки [2].

Контроль за рівнем фізичної підготовленості курсантів та студентів здійснюється згідно з керівними документами Державної служби України з надзвичайних ситуацій, але з урахуванням вимог Болонської системи освіти. Така система оцінювання фізичного виховання курсантів та студентів дозволяє постійно контролювати рівень загальної фізичної підготовленості, умінь та навичок, а також виставляти підсумкову оцінку за семестр за оволодіння матеріалом декількох модулів.

Удосконалення модульно-рейтингової системи оцінювання з урахуванням особливостей навчання курсантів та студентів, усіх тем та вправ фізичного виховання, можливе за рахунок посилення нормативних вимог упродовж всього терміну навчання.

Список літератури:

- 1. Закон** України № 3808-ХІІ “Про фізичну культуру і спорт” від 24.12.93 р.
- 2. Наказ** МНС України № 10 від 05.08.2004 р.
- 3. Кодекс** Цивільного захисту України № 5403-VI від 02.10.2012 р.
- 4. Наказ** Міністерства освіти і науки України №774 „Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу ” від 30.12.05 р..
- 5. Романчук С.** Впровадження кредитно-модульної системи у процес вивчення дисципліни «Фізичне виховання, спеціальна фізична підготовка і спорт» у військових навчальних закладах / С. Романчук // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2008. – Т. 4. – С. 189 – 193.

**ОБУЧЕНИЯ ПРЕДМЕТА «ФИЗИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ»
В ЛЬВОВСКОМ ГОСУДАРСТВЕННОМ УНИВЕРСИТЕТЕ БЕЗОПАСНОСТИ
ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ПРОЦЕССЕ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЫ**

В статье рассмотрено процесс преподавания учебной дисциплины «Физическое воспитание» в Львовском государственном университете безопасности жизнедеятельности, проанализированы руководящие документы в сфере физического воспитания в Государственной службе по чрезвычайным ситуациям Украины, а также рассмотрено кредитно-модульную систему оценивания физической подготовленности, усвоения умений и навыков курсантов и студентов на протяжении всего обучения, также предложены пути совершенствования модульно-рейтинговой системы.

Ключевые слова: физическое воспитание, учебная дисциплина, модульный контроль, поточный контроль, контрольный норматив.

Yu. M. Antoshkiv

**STUDYING THE DISCIPLINE «PHYSICAL EDUCATION» IN LVIV STATE
UNIVERSITY OF LIFE SAFETY THE PROCESS CREDIT-MODULE SYSTEM IN**

The teaching process of the course "Physical Education" at Lviv State University of Life Safety is outlined in the article, guidance documents in physical education sphere of State Emergency Service of Ukraine and credit-unit system of physical fitness evaluation on acquisition of cadets and students' knowledge and skills throughout the course of study are analyzed, ways of improving the module-rating system are suggested.

Keywords: physical education, academic discipline, module control, current control, the controlling standard.

